

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอ เสนอ เสนอ ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ ในชั้นศึกษารายละเอียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะย่อยขององค์ประกอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 14 คน แบ่งเป็น นักวิชาการบริหารงานบุคคล จำนวน 10 คน ซึ่งได้แก่ อาจารย์ซึ่งสอนรายวิชาการบริหารงานบุคคล ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และผู้มีประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู จำนวน 4 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับรายการประเมินผลการปฏิบัติงานและศึกษาความสำคัญขององค์ประกอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 581 คน แยกเป็น ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด/ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 73 คน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 216 คน ใ้มาโดยการสุ่มแบบธรรมดา คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 292 คน ใ้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพื่อกำหนดคุณลักษณะย่อยของแต่ละองค์ประกอบ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดคุณลักษณะย่อยในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับหลักบริหาร ความรู้เกี่ยวกับภารกิจของผู้บริหาร ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา ความรู้เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ และกฎหมายการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาการศึกษา

1.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดคุณลักษณะย่อยในเรื่อง การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.3 องค์ประกอบด้านปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดคุณลักษณะย่อยในเรื่อง ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย คุณภาพของผลงานที่ปรากฏ และคุณภาพของนักเรียน

1.4 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนตัว กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดคุณลักษณะย่อยในเรื่อง ความประพฤติ สุขภาพ วินัย การเสียสละ ความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และการปรับปรุงตนเอง

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.1 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินขององค์ประกอบ การปฏิบัติงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 ทั้ง 7 รายการ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า รายการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมมาก ที่จะนำไปใช้เป็นรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินขององค์ประกอบการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 จำนวน 32 รายการ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า รายการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมมาก ที่จะนำไปใช้เป็นรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน

2.3 กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินขององค์ประกอบการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณและคุณภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 ทั้ง 8 รายการ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่ารายการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่จะนำไปใช้เป็นรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน

2.4 กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินขององค์ประกอบการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว มีค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 3.51-4.50 ทั้ง 16 รายการ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า รายการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมมากที่จะนำไปใช้เป็นรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้น้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบด้านความสามารถในการบริหารงาน มีความสำคัญมากที่สุด คือให้น้ำหนักความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 40 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ด้านปริมาณและคุณภาพ และด้านคุณลักษณะส่วนตัว ให้น้ำหนักความสำคัญรองลงมา คือ ร้อยละ 20 เท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ 3.51 - 4.50 ซึ่งถือว่า เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมมาก มีจำนวนถึง 63 รายการ จากรายการทั้งหมด 64 รายการ แสดงว่ารายการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการสร้างรายการประเมิน ผู้วิจัยได้แนวทางจากการศึกษาเอกสาร ตำรา จากแหล่งต่าง ๆ โดยกำหนดองค์ประกอบของการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็น 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ด้านความสามารถในการบริหารงาน ด้านปริมาณและคุณภาพ และด้านคุณลักษณะส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (สวัสดิ์ สุนทรรังษี 2517 : 54) คือ ความรู้เกี่ยวกับงาน ความชำนาญและความถูกต้องแม่นยำ ความสนใจและความรู้สึกรับผิดชอบต่องาน และข้อกำหนดที่ควรประเมินผลในการปฏิบัติงานขององค์การสหประชาชาติ (วิไลนา สุทรสุวรรณ อ้างถึงใน ไพศาล สินลารัตน์ 2529 : 82) คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานวัดได้จาก ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ คุณภาพและปริมาณงาน วัดได้จากความถูกต้องเรียบร้อย และจำนวนชิ้นงาน ความสามารถทำงานได้โดยอิสระ หรืออยู่ในการควบคุมเล็กน้อย มนุษยสัมพันธ์ การตรงต่อเวลา ตลอดจนการแสดงออกของผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในเรื่องอื่น ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อ้างถึงใน ไพศาล สินลารัตน์ 2529 : 83) คือ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงาน เป็น ความรู้ความเข้าใจหลักและวิธีการ การอุทิศตน ทำงานด้วยความตั้งใจ ปริมาณและคุณภาพงาน เป็นความมากน้อยและความถูกต้องของงาน มนุษยสัมพันธ์ และความสม่ำเสมอในการทำงาน

2. เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของรายการประเมินองค์ประกอบการปฏิบัติ
งาน แต่ละด้านพบว่า

2.1 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ รายการประเมิน
ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม สูงสุดขององค์ประกอบด้านนี้ คือ รายการประเมินข้อ 2 "มี
ความรู้เกี่ยวกับภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.26
และถ้าพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ก็จะพบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ย
ใกล้เคียงกันมาก แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกคน ควรมีความรู้เกี่ยวกับ
ภารกิจของตนเป็นอย่างดี จึงจะสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ ส่วนรายการ
ประเมินที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ต่ำสุดขององค์ประกอบด้านนี้ คือ รายการประเมิน
ข้อ 6 "มีความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ 2520" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86 แสดง
ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เข้าใจว่า แผนการศึกษาชาติ เป็นเพียงนโยบายกว้าง ๆ
ในการจัดการศึกษาของรัฐ ทั้ง ๆ ที่แผนการศึกษาชาติ เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษา
ผู้ตอบแบบสอบถามจึงมีความคิดเห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับแผนการศึกษาชาติ มีความเหมาะสม
น้อยกว่ารายการประเมินข้ออื่น ในองค์ประกอบด้านนี้

2.2 องค์ประกอบด้านความสามารถในการบริหารงาน รายการประเมิน
ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดขององค์ประกอบด้านนี้ คือ รายการประเมินข้อ 24 "พิจารณา
ความดีความชอบประจำปีโดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.27 และถ้า
พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า รายการประเมินข้อนี้ มีค่า
คะแนนเฉลี่ยสูงกว่ารายการประเมินข้ออื่น ๆ ในด้านนี้ คือ ผู้อำนวยการการประถม
ศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีค่าคะแนน
เฉลี่ย 4.33 และคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20
แสดงว่าการพิจารณาค่าความดีความชอบประจำปีโดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เป็นกระบวนการ
ในการบริหารงานบุคคลให้เกิดผลดี ทำให้เกิดความเป็นธรรม ทำให้บุคลากร มี

ขวัญและกำลังใจในการทำงาน การพิจารณาความดีความชอบประจำปีที่ขาดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม จะก่อให้เกิดความแตกแยกในหน่วยงานเสมอมา ส่วนรายการประเมินที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดขององค์ประกอบค่านี้นี้ คือ รายการประเมินข้อ 16 "ส่งเสริมให้ครูจัดนิทรรศการ แสดงผลงานของนักเรียนทุกภาคเรียน" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 และเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดของประชากรแต่ละกลุ่ม อาจเนื่องมาจาก การแสดงนิทรรศการผลงานนักเรียน ทุกภาคเรียน ไม่มีความจำเป็น หรือส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนน้อยมาก

2.3 องค์ประกอบค่านี้นี้ปริมาณและคุณภาพ รายการประเมินที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดขององค์ประกอบค่านี้นี้ คือ รายการประเมินข้อ 41 "ปฏิบัติตามตามหนังสือสั่งการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโคกกรวด" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.18 แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโคกกรวด เป็นการปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มีความสำคัญมาก และนโยบายต่าง ๆ ทุกระดับจะต้องผ่านสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ดังนั้นการที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโคกกรวด แสดงว่าปฏิบัติตามได้บรรลุเป้าหมาย อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วย ส่วนรายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดในองค์ประกอบค่านี้นี้ คือ รายการประเมินข้อ 46 "ครูในโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นครูดีเด่นในระดับต่าง ๆ" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59 แสดงว่า การที่ครูในโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นครูดีเด่นในระดับต่าง ๆ อาจเนื่องมาจากความสามารถของครู และ/หรือ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

2.4 องค์ประกอบค่านี้นี้คุณลักษณะส่วนตัว รายการประเมินที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดขององค์ประกอบค่านี้นี้ คือ รายการประเมินข้อ 60 "มีความศรัทธาในอาชีพครู" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47 เป็นค่าคะแนนเฉลี่ยที่สูงที่สุดของรายการประเมินทั้งหมด

แสดงว่า ผู้บริหารที่มีความศรัทธาในอาชีพครู ย่อมปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีคือทางราชการ ผลงานมีประสิทธิภาพ ส่วนรายการประเมินที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดขององค์ประกอบค่านี้นี้ คือ รายการประเมินข้อ 50 "มีมารยาทพูดจาสุภาพเรียบร้อย" มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 แสดงว่าคุณลักษณะส่วนตัวรายการนี้ มีความจำเป็นน้อยในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา

3. จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชากรในการให้น้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน องค์ประกอบด้านความสามารถในการบริหารงานอยู่ในอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 40 แสดงว่าความสามารถในการบริหารงาน มีความสำคัญมากที่สุด สำหรับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ คำนวณปริมาณและคุณภาพ และด้านคุณลักษณะส่วนตัวมีความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย